هرمزگان شناسی

جاذبه های تاریخی استان هرمزگان

نیایشگاه میترا

در پانزده کیلومتری شهر قشم ، در مسیر راهی که به منطقه باستانی جزیره یا خربس و سپس به بندر سوزا منتهی می شود، یک رشته کوه طولانی وجود دارد که در دل آن معماری صخره ای شگفتی قرار دارد. ورود به این فضای صخره ای از طریق روزنه های غار مانندی ممکن است که تعداد آنها به نه روزن در سه ردیف می رسد. در ردیف بالا شش، در حاشیه وسط دو و در پایین یک روزن تعبیه شده است.

درپشت روزنه ها، تالاری به مساحت ۲۵ متر مربع و با ارتفاع ۷۰/۲ متر در دل صخره و سنگ حفر شده است . سقف تالار مسطح است . این تالار محل به جای آوردن مراسم مذهبی ویژه ای برای بزرگداشت در گذشتگان ، و به احتمال بسیار قوی مرکز پرستش(ایزدمهر) یا (میترا) بوده است . بررسی اجمالی و جزئیات داخلی آن ، نشانگر احداث در دوره مادها است . این مجموعه ، از نظر نما سازی، با معبد یا آرامگاه صخره ای (کلات خورموج) در دامنه کوه مند بوشهر شباهت بسیار دارد . هم جواری این محل با شهر باستانی خریز نشان می دهد ، در دوره مادها یک تمدن بزرگ پیشرفته در جزیره قشم وجود داشته است.

معبد هندوها

ساختمان این معبد، در سال ۱۳۱۰ هجری قمری ، در زمان حکومت محمد حسن خان سعدالملک احداث شده است . اساس ساختمان این معبد عبارت است از یک اتاق چهرگوش میانی که بر روی آن گنبدی قرار گرفته است . سبک معماری این گنبد را مقرنس های پیرامون آن نه تنها از دیگر گنبدهای موجود در سواحل خلیج فارس ، بلکه از گنبدهای سراسر ایران متفاوت می سازد. طرح این بنا کاملا از معماری معابد هندی متاثر است . این معبد از جمله نشانه های معدود تاریخی بندرعباس است که توجه هر تازه واردی را به خود جلب می کند و امروزه در کناریکی از یکی از خیابانهای اصلی شهر قرار دارد.

قلعه پرتغالیهای جزیره هرمز

این قلعه که در ضلع شمالی جزیره هرمز و در ساحل دریا قرار دارد ، مهم ترین قلعه باقی مانده از روزگار تسلط پرتغالی ها بر سواحل و جزایر خلیج فارس است . این قلعه به فرمان آلفونسوآلبرکرک دریانورد پرتغالی در سال ۱۵۰۷ میلادی ، در محلی موسوم به مورنا احداث شد. قلعه به شکل چند ظلعی نامنظم است . ساختمان آن بسیار محکم است و دیوارهایی به قطر ۵/۳ متر با چند برج به ارتفاع ۱۲متر دارد. تاسیسات قلعه شامل انبارهای تسلیحات ، آب انبار و اتاق هایی با سقف هلالی است . در زمان شاه عباس که به استعمار پرتغالی ها در ایران خاتمه داده شد، این قلعه به دست امام قلی خان از سرداران شاه عباس فتح گردید.

قلعه لشتان

این قلعه در ٦ کیلومتری شرق بندرلنگه قرار گرفته و تاریخ بنای آن سال ۹۰٤ هجری قمری است . با توجه به تاریخ مذکور، گروهی معتقدند که ساخت این بنا به زمان سلطه و قدرت پرتغالی ها بر خلیج فارس مربوط است . جمعی نیز عقیده دارند، این قلعه در عهد هخامنشی احداث شده و بیش از ۲۰۰۰ سال قدمت دارد. در حال حاضر ، بجز حصار بند و آثار مخروبه روی دیوارها ، اثر دیگری از ساختمان قلعه باقی نمانده است . در داخل قلعه لشتان، چندین قبرستان ، ده ها برکه آب و انبار آذوقه و آثار فراوان دیگری به جای مانده است .

قلعه هزاره(بی بی مینو)

تنها بنای تاریخی شهر میناب ، قلعه ای موسوم به قلعه هزاره است . مردم بومی این قلعه را بی بی مینو می نامند و معتقدند که در روزگاران گذشته دو خواهر به نام های بی بی مینو و بی بی نازنین این شهر را بنا کرده اند.گویا در گذشته دو قلعه وجود داشته که یکی از قلاع ویران شده و تنها قلعه باقی مانده ، به نام قلعه هزاره یا قلعه بی بی مینو شهرت یافته است .این قلعه تا اواخر دوره قاجار مرکز حکومت محلی بود و در اطراف آن ، خندقی کنده شده بود. در آن زمان همیشه صد سرباز مسلح در قلعه مستقر بوده و نگهبانی می داده اند. در حال حاضر، از این قلعه مخروبه ای باقی مانده است .

پل لاتیدان

پس از اخراج پرتغالیها از ایران، رفته رفته از اهمیت بندری جزیره هرمز کاسته شد و بندرعباس جای آن را گرفت و مهمترین بندر ارتباطی ایران گردید. پل لاتیدان در مسیر کاروان روی لار- بندرعباس ، در جهت گسترش امور بازرگانی احداث شد. این پل در ۵۰ متری غرب بندرعباس بر روی رودخانه کل (کول) ایجاد شده و یادگار دوره صفوی است . بر خلاف پلهای دیگر دوره صفوی که آجری هستند، این پل از سنگ بدون شکل ساخته شده و از طویلترین پلهای ایران است . این پل دارای صد دهانه بوده است که در حال حاضر ۳۳ دهانه آن مشهود است که در میان آنها چشمه طلاق هایی در دو طبقه تعبیه شده اند. بنای این پل از عالیترین طرحهای پل سازی ایران قدیم محسوب میشود.

قلعه پرتغالیهای جزیره قشم

در انتهای شمال شرقی جزیره قشم، یک قلعه قدیمی و مخروبه وجود دارد . این قلعه را در سال ۱۰۳۰ هجری قمری (۱٦۲۱میلادی) به دستور پادشاه اسپانیا در مسیر بندر قشم ساخته اند. این قلعه در سال ۱٦۲۲ به دست سپاهیان ایران فتح گردید و تا امروز نیز آثار دیوار خارجی آن باقی مانده است . قلعه مذکور دو حصار و برجهایی در چهار گوش دارد . در پشت حصار بیرونی قلعه ، خندقی وجود داشته که اینک پر شده است . دیوار سازی قلعه با سنگهای مرجانی و سنگ لاشه و ملات گچ و ساروج به شکل بناهای عهد ساسانی انجام گرفته است . در میان خرابه های قلعه هنوز هم تعدادی لوله زنگ زده توپ وجود دارد .

چهار لوله از این لوله ها را در اطراف در ورودی پاسگاههای قدیمی شهر قشم و لافت نصب کرده اند و چند لوله توپ دیگرنیز به بندر لنگه حمل شده است.

دیده ها و شنیده ها

مجلس سوم دارای ۹۵ نماینده بود که اسامی آنان با تعیین حزبی که وابسته به آن بودند وحوزه انتخابیه به شرح زیر است : نمایندگان هیات علمیه چهارده تن:

۱ - حاجی شیخ اسدالله محلاتی (کمره و محلات)
۲ - حاجی شیخ اسماعیل (رانکوه)
۳ - حاجی میرزا یحیی امام جمعه خوئی (وکیل علماء نجف)
٤-سید حسن مدرس قشمه ای (تهران)
٥-حاجی میرزا حسین کرمانشاهی (کرمانشاه)
٦- سید رضا فیروز آبادی (حضرت عبدالعظیم وغار و فشافویه)
۷-حاجی علی اصغر سلطان العلماء (بروجرد)
۸-حاجی میرزا شمس الدین(عراق - اراک)
۹ - سید فاضل کاشی (شاهرود)
۱۰ - سید محمد رضوی (شیراز)
۱۱- شیخ محمد شیخی(ملایر ونهاوند وتویسرکان)
۱۲- میرزا هاشم آشتیانی (تهران)
۱۳-حاجی شیخ یوسف (شیراز)
۱٤- حاجی سید اسدالله (قزوین)

نمایندگان حزب دموکرات ۳۳ تن:

۱-آقا شیخ ابراهیم زنجانی (زنجان)
۲ - میرزا حسین خان ادیب السلطنه سمیعی(رشت)
۳ - سید حسن تقی زاده (تهران)
٤- شیخ حبیب الله (ترشیز)
٥ - حاجی شیخ حسین استرآبادی (استرآباد= گرگان)
٦-سید حسین کزازی (کرمانشاه)
۷- حسینعلی خان نواب (تهران)
۸ - حشمت الممالک (لار)
۹ - خان بابا خان (فارس)
۱۰ - رفعت الدوله (سیرجان)۱۱ - سلیمان میرزا (اصفهان)۱۲ - میرزا طاهر تنکابنی (تهران)۱۳ - عباس میرزا (یزد)۱٤ - میرزا حسین خان دادگر عدل الملک (بارفروش = بابل)۱٥ - حاجی میرزا امان الله خان عزالممالک (کرمانشاه)۱٦ - عماد السلطنه (مشهد)
۱۷ - حاجی میرزا غلامحسین(مشهد)
۱۸ - میرزا محمد نجات (بیرجند)
۱۹-شیخ محمد جواد بلورفروش (مشهد)
۲۰-سید محمد رضا مساوات(تهران)
۲۱ - میرزا محمد علی خان کلوپ فرزین (تهران)
۲۲-محمدهاشم میرزا افسر(نیشابور)
۲۳- محمد مهدی میرزا مرآت السلطان (کرمانشاه)۲٤ - میرزا حسن خان متوفی الممالک (تهران)
۲٥ - مشاورالدوله نظام الدین حکمت (شیراز)
۲٦-سید مهدی معتصم السلطنه فرخ (تربت حیدری)
۲۷ - ملک الشعراء بهار (درجز وکلات)
۲۸ - میرزا صادق خان منتصر السلطان (بارفروش= بابل)
۲۹ - موید الاسلام (کرمان)
۳۰ - عبدالحسین خان وحید الملک شیبانی (تهران)
۳۱ - آقا شیخ یحیی (کرمان)
۳۲ - شیخ علی صدرالاسلام (زنجان)
۳۳- دکتر لقمان (وکیل کلیمیان)

نمایندگان حزب اعتدالی ۲۳ نفر :

۱- میرزا حسین خان آصف الممالک (کرمان)
۲ - آقا سید اسدالله چهار سوقی (اصفهان)
۳- اعزاز السلطنه (کردستان)
٤ - حسین قلی اکبرخان (سمنان)
٥ - محمدولی خان سپهدار(زنجان)
٦ - میرزا صادق خان سردار معتمد -اکبر (رشت)
۷ - عبدالحسین خان تیمور تاش سردار معظم (قوچان)
۸-میرزا سلیمان خان میکده(نائین)
۹ - حاجی سهم الملک (عراق - اراک)
۱۰ - شیح حسن خان شیخ الملک (سیرجان)
۱۱-حسام الدین صدر الملک (فسا)
۱۲- طاهر میرزا (مشهد)
۱۳-حاجی میرزا علی رضا (قم)
۱٤- میرزا قاسم خان تبریزی صور اسرافیل (ساو جبلاغ -شهریار)
۱٥-شکر الله خان قوام الدوله (نحف آباد)
۱٦- میرزا محمد خان مبصر الملک (طبس وگناباد)
۱۷- میرزا محمد صادق طباطبائی(تهران)
۱۸-مدحت السلطنه (بندرعباس)
۱۹- میرزا اسدالله خان مشار السلطنه (تهران)
۲۰- میرزا منصور خان معدل الدوله (سیستان)
۲۱- سید یحیی ناصر الاسلام ندامانی (لاهیجان)
۲۲- نجف قلی میرزا (ملایر ونهاوند وتویسرکان)
۲۳- وکیل التولیه نواب (یزد)

نمایندگان بیطرف ۲۱ تن :

۱ - حاجی میرزا اسدالله خان (کردستان)
۲-اسماعیل خان امیر موید (ساری)
۳-حاجی عبدالله خان امیر نظام(همدان)
٤-حاج میرزا حسین خان متولی باشی نائینی (اصفهان)
٥-آقاشیخ حسین خوانساری (خوانسار)
٦-آقاشیخ حسین یزدی (تهران)
۷- میرزا محمد علی خان فروغی ذکاء الملک (تهران) ۸-یار محمد خان افشار سالار سعید (بجنورد)
۹-فرج اله خان سردار معظم (کردستان)
۱۰- شریعتمدار (برجورد)
۱۱ - شریف العلماء(ساری)
۱۲-صدرالممالک (وکیل ایل بختیاری)
۱۳- حاجی محمد معین التجار بوشهری (بوشهر)
۱٤- شیخ محمد حسن گروسی (گروس - بیجار)
۱٥- شیخ محمد علی (گلپایگان وخوانسار)
۱٦ - حاجی مهذب الدوله (شیراز)
۱۷-میرزا حسین خان موتمن الملک (تهران)
۱۸-حاجی سید نصرالله اخوی (تهران)
۱۹-غلامعلی خان نظام السلطان (بارفروش- بابل)
۲۰-آقامیرزا اورنگ وقار السلطنه (ایلات خمسه فارس)
۲۱-ارباب کیخسرو شاهرخ (زردشتیان)

میرزا یانس وکیل ارامنه به هیچ یک از احزاب وابسته بنود واز خزب داشنا کسیون (داش ن اک س ی و ن) ارامنه بود .

جمع نمایندگان مجلس سوم ۹۲ نفر بوده ۳ نفر آقایان میرزا محمود خان احتشام السلطنه علامیر ونماینده تهران ومیرزا محمد علی خان سالار معظم نماینده بروجرد وخرم آباد ویمین الملک نماینده خرم آباد قبول نمایندگی نکردند.

بعد از مراجعت من از حضرت عبدالعظیم و معرفی خودم به مسیو زمر و عزیمت آقای پرنس رویس سفیر آلمان و کنت کانیتس آتاشه میلیتر آلمان و لیوتنان هاوک آجودان آتاشه میلیتر به طرف قم ، اولین اتفاق مهم این بود که آقای عاصم بیک سفیر عثمانی و آقای کنت لگوتتی سفیر اطریش پس از چند روز توقف و اطمینان بر اینکه شاه از تهران حرکت نمی کند به تهران مراجعت کردند و با وجود اینکه وزارت امور خارجه ایران چندین بار ، چه مستقیم و چه وسیله "مسیو زمر"تلگرافی و "کتبا" مراجعت "پرنس رویس " را به تهران خواستار شدند،تاثیری در تصمیم سفیر آلمان نکرده و ایشان از راء سلطان آباد، در تاریخ سه شنبه ۷ دسامبر ۱۹۱۵،مطابق ۲۲ محرم ۱۳۳٤ عازم کرمانشاه شده و در تاریخ ۱۳دسامبر ۱۹۱۵وارد کرمانشاه شدند .

■ میرزا ابولقاسم خان کحال زاده

قسمت پنجاه و نهم

■ خاطرات میرزا ابولقاسم خان کحال زاده (منشی سفارت امپراتوری آلمان در ایران)در این کتاب مشکلات ایران در جنگ بین المللی ۱۹۱۸-۱۹۱٤ و غارت و چپاول بیگانگان بر سرزمین پهناور ایران بررسی شده است تا نسل جوان و پوینده ما از جفاهایی که بر ایران وارد شده آگاه شوند و بدانند درطول تاریخ چه وقایعی رخ داده است .

■ با تشکر از فریدون دبیری

مردان تاریخ

محمد ابوحیان فقیه و دانشمند

■ابوحیان محمد بن یوسف بن علی بن حیان از دانشمندان بنام قرن هشتم هجری است مرتبه علمی ابوحیان تا بدان پایه است که صلاح الدین صفدی در کتاب اعیان العصر و اعوان النصر در صناعت نحو اورا صاحب لوح اثبات و نحو دانسته و می گوید : اگر سیبویه معاصرش بودی بدانگاه که در مسئله زنبوریه بر کسائی غالب شد و بر دوش خویش با تشریف افتخاری در آستین نیارستی و کسائی حضورش دریافتی به جایگاه جاه و تقرب رشیدی نرسیدی و اگر فرا زمان او را ادراک نمودی از سطوت مباحثش راه فرار جستی و فرزندان مامون عباسی از پی تعظیم تقدیم پای افزا روی تقسیم نکردندی .

کتاب سیبویه پس از آنکه آواره و مطرود شود ابوحیان آن را در جایگاه خویش باز گشود . صلاح الدین صفدی که خود را از ارباب فضل و دانش است ، در صف ابوحیان گوید: در میان استادان خود کس به کثرت اشتغال ابوحیان ندیدم . چه من هیچ گاه در خدمتش درنیافتم جز آنکه با علمی بر وی قرائت می کردند .

و او استماع می کرد و یا آنکه خود با فادت مشغول بود و دیگران اصغاء می نمودند و یا آنکه مجمع و تالیف و کتابت و تصنیف می گذرانید . هرگز در غیر این سه حال وی را دیدار نکردم .

ابوحیان در آندلس اسپانیا سکونت داشت . بعد از مدتی از آنجا روی برتافته عازم مصر شد و چون در طی طریق به شهر فارس رسید، سه روز در آنجا اقامت نمود و از محضر دانشمند بزرگ ابوالقاسم نریمانی سود جست . این مسافرت سال٦۷۹ ه . ق انجام شد . ابوحیان مدتی را در اسکندریه گذرانده به خدمت شیخ عبد النصر بن علی رسید و علم قرائت را نزد او از سر گرفت . بعد ، مدتی در مصر و عراق و شام و حجاز و یمن و سودان بسر برد و در این دیار به سیر و سیاحت و مطالعه پرداخت .

ابوحیان دختری بنام (نضار) داشت که از محدثان عهد خویش بود و از زنان فاضله اندلس به شمار می رفت و مدتی در نزد پدر خود به فنون اعراب وحدیث مشغول شد و از

بعض علماء مانند (ابو جعفر بن زبیر) اجازه تدریس علوم دریافت نمود و به زیارت خانه خدا مشرف شد . ابوحیان نسبت به دختر فاضله خود علاقه فراوان داشت و او را بر پسرش (حیان) مرجح می دانست و می گفت : ای کاش برادرش (حیان) در مراتب کمال بر مثال وی بود . این زن عالم در سال ۷۳۰ در گذشت و ابوحیان از مرگ فرزند دلبندش اندوهگین و متألم شد و از خدیو مصر خواست اجازه دهد (نضار) را در شهر قاهره به خاک بسپارند و خدیو این اجازه را داد و ابوحیان جسد فرزندش را در (برقویه) قاهره دفن کرد و تا یک سال در کنار قبر وی بسر برد . در این مدت با کسی رفت و آمد و معاشرت نداشت . در تاریخ وفات ابوحیان اختلاف است . (جمهوری اهل مغرب) فوت اورا درسوانح سال ۷٤۳ هجری آورده ولی (اهل شرق) آن حادثه را در وقایع ۷٤٥ نوشته اند که قول اخیر صحیح تر است .

صلاح الدین که معاصر ابوحیان بوده درباره وفاتش چنین گوید : حکمرانان فن نحوشیخ اثیرالدین دانشمند آخرین است .

سپس نام زید و عمر بر زبان مرا که وجود وی از اساتید مغربین از دیگر کس سخن گفتن روا نیست . قرب ۸۰ سال از روزگار خویش را در خدمت نحو و صرف نمود شعب مختلف و طرق متشتت آن جمله با قدم حیرت همی سپرد تا رخت ازاین سرای سه پنج ببرد و مقام خویش در زمره گذشتگان در آورد و از تلاش جهان عاریت آرام یافت . این واقعه روز شنبه ۲۸ ماه صفر ۷٤٥ هجری از برای آنکه آن استاد را در خارج باب البحر است به خاک رفت . خبر در گذشت ابوحیان در ماه ربیع الاخر به شام رسید و مردم دمشق در مسجد جامع اموی اجتماع کردند و بر میتی که در خاک مصر مدفون بود نماز گذاردند . صلاح الدین مرثیه ای درباره او سرود که جالب است .

با این مطلع (استاد عالمیان شیخ اثیر الدین بمرد به مرگ خویش با رقه سحاب سرشک بر افروخت و باران اشک ببارنید .

پیکر نسیم از این اندوه عظیم نزار شد و از وزیدن صبحگاهی بیمار گشت طیور خوش الحان در ماتم ابوحیان خوانندگی آغاز کردند و نوحه سرائی کردند که ای چشمه چشم چندان با اشک سرشاری کن که سیلاب جاریت با تربتی که اثیر الدین را فراگرفته در پیوندد و آن خاک شریف را سیراب سازد) ابوحیان مردی زاهد و ادیب بود منظومات حکیمانه او مشهور است . در اینجا ما قطعه کوتاهی از او نقل می کنیم .

اگر در این دنیای فانی مرا سه چیز میسر نبودی هرگز زندگانی دنیا نخواستی .یکی رجا (امید) رستگار توبه و فوز انابت که اگر امید ادراک این سعادت بردمی البته حیات برممات مزیت ندادمی و دیگر نعمت استغناء طبع و صیانت نفس است که اگر مرا دواعی(انگیزه ها) ابتذال (ناپاکی) برذمت سئوال بی نینگیختندی هر آینه مرگ خود را از خدا طلب داشتمی ...

رونق تجاری بندرعباسی

منبع: گلپنگ ۱۳

پس از شکست حمله ی پرتغالی ها به بندرعباسی در سال ۱٦۲٥م/۱۰۳٤ ه . ق تجارت در آن جا اندک اندک رونق گرفت . در این زمان تعداد کشتی ها و مقدار کالاهای هایی که به بندرعباسی وارد شده نشان دهنده ی این رونق تجاری است . در سال ۱٦۲۲م/۱۰۳۱ ه . ق که دلاواله از بندرعباسی دیدن کرده بود ، فقط سه کشتی بصره یی در لنگرگاه وجود داشت .

درسال های۷-۱٦۲٦م/٦-۱۰۳٥ ه . ق شش بازرگان همراه با شصت و پنج عدل کالا از سورات هندوستان به بندرعباسی رسیدند . این در حالی است که در سال ۱-۱٦۳۰م/۱۰٤۰ ه . ق کشتی سلطنتی جیمز (Royal james) با صد مسافر همراه با ششصد و هشتاد و نه عدل کالا از سورات به بندرعباسی آمد و از آن جا با هفتاد مسافر و هشتصد عدل کالا به سورات برگشت.

۸ سال بعد مقدار ورود کالا بیشتر گردید . در سال ۱٦۳۸م/۱۰٤۸ ه . ق هشت کشتی هلندی به بندرعباسی رسید . دو کشتی به طور مستقیم از باتاویا (جاوه امروزی) می آمدن . محموله ی آن ها ادویه ، فلفل وکالاهای آسیای شرقی به ارزش ۲۱٤۳٦۲ فلورین (هر تومان در حدود ٤۲ فلورین) بود . یک کشتی از وینگورلا (vingurla) با محموله یی به ارزش ۲۸٦۰۷ فلورین و چهار کشتی از سورات با محموله یی به ارزش ۲۱۷۱٦۷ فلورین می آمدند . محموله کشتی اول فلفل و چهار کشتی دیگر بیشتر شکر بود . یک کشتی نیز از موچاه می آمد و در مسیرش از باتاویا شکر و قهوه به ارزش ۳٦۲۷۸ فلورین با خود به بندرعباسی آورده بود . مجموع کالاهایی که فقط که هلندیان در این سال به بندرعباسی وارد کردند بالغ بر ٤۹٦۰۰۰ فلورین برابر با ۱۱۸۰۰۰ تومان ارزش داشت .

در اوت سال ۱٦۳۹م/ ربیع الثانی ۱۰٤۹ ه . ق سه کشتی هلندی از باتاویا از طریق سورات به بندرعباسی آمدند . کالای آن ها فلفل ، جوز هندی ، میخک ، شصت وچهار صندوق لباس ، بیست و هشت عدل پارچه کتانی و غیره به وزن ٤٥۰۰۰۰ پوند و ارزش ۲۲٤۲٤ فلورین بود .

در اکتبر / رجب یک کشتی از باتاویا با محموله یی به ارزش ٤٦۲٦۸ فلورین وارد بندرعباسی شد. شاید کمتر شهری در مدتی اندک این چنین رشد کرده باشد . کشتی ها بیشتر در فصل زمستان که آب و هوای بندرعباسی مناسب بود به آن جا رفت و آمد می کردند . از این رو تجار نیز برای خرید و فروش در این فصل به آن جا می رفتند . به هنگام ورود کشتی هلندی و انگلیسی ، فروشندگان با کالاهای گوناگون از اطراف و اکناف به بندرعباسی می رفتند تا اجناس خود را بفروشند و کالاهای خارجی خریداری کند.از سوی دیگر ، چون عازم هندوستان نیز در این بندر جمع می شدند ، لذا در هنگام ورود کشتی ها ، جمعیت زیادی در آن جا گرد می آمدند . بیشتر تجاری که در هنگام ورود کشتی ها به بندرعباسی می رفتند ایرانی، ارمنی ، و هندویان هندوی مقیم ایران ، معروف به بانی، بودند .

تجار ایران گاهی اوقات خود و گاهی نیز نمایندگان خود را برای خرید کالا می فرستادند . آن ها کالاهای خریداری شده را به شهرهای دیگر از جمله اصفهان ، شیراز ، مشهد ، و حتی تبریز انتقال می دادند . برخی اوقات نیز تجارتخانه های خارجی خود اجناس وارداتی را برای فروش به شیراز و اصفهان که دارای نمایندگی بودند می بردند .

با سقوط هرموز ، پرتغالی ها که هنوز مسقط را در دست داشتند با بندرعباسی به رقابت برخاستند ، تلاش عمده آنان بر روی تغییر مسیر تجاری از بندرعباسی به سوی مسقط متمرکز شده بود . پس از بیرون راندن پرتغالی ها از مسقط به وسیله ی اعراب در سال۱٦٥۰م/۱۰٦۰ ه . ق اعراب همان سیاست پرتغالی های دنبال کردند . آن ها با ایجاد یک ناوگان دریایی قوی موفق شدند امنیت را در حوزه ی نفوذ خود برقرار سازند و تهدیدی جدی برای بندرعباسی به شمار آیند .

در این میان بسیاری از بازرگانان به دلیل تعرفه های سنگین گمرک و بد رفتاری های ماموران گمرک با آنان تجارت در مسقط را بر بندرعباسی ترجیح می دادند . برای مقابله با این مساله در سال۱٦٦٤م/۱۰۷٥ ه.ق شاه بندرعباسی به دستور عباس دوم از هلندیان خواست تا بر ضد مسقط دست به اقدام نظامی بزنند. هلندیان ، همچون همیشه ، از پذیرش این درخواست خودداری کردند . تا این که در سال۱٦٦٦م/۱۰۷۷ ه . ق با افزایش تعرفه هایی در مسقط تجار دوباره به بندرعباسی روی آوردند .

۳ - عوارض گمرکی بندرعباسی

اخذ عوارض گمرکی از کشتی ها به هنگام ورود به

بندرعباسی یکی از وظایف شاه بندر بود . شاه بندر به مثابه ی مدیر گمرک امروزی فعالیت می کرد . متاسفانه از مقدار عوارض اخذ شده از کالاها اطلاعات چندان در دست نداریم . زیرا بسیاری از اسناد مالی مربوط به تجارت در بندرعباسی هنوز چاپ نشده است. یکی از اسناد موجود مربوط به سال ۱٦۳۸م/۱۰٤۸ ه . ق است که از کالاهای خصوصی یک تاجر گرفته شده است . طبق این سند از کالاهای او ۱۰/۷٥ درصدی برای عشر و ۳/٦ درصد برای (Koorooch) گرفته شد . مفهوم این اصطلاح هنوز مشخص نشده است .

برخی آن را مالیات تعبیر کرده اند و برخی دیگر آن را معادل (Koruja) مالیات مخصوصی که پرتغالیان از غیر مسیحیان در هرموز اخذ می کردند ، می دانند. شاید این کلمه نیز همان خراج فارسی باشد . ۱/۲۲ درصد به عنوان Erssoom پرداخت می شد. شاید این کلمه نیز همان رسوم فارسی باشد . علاوه بر آن ششصد و پنجاه دینار نیز به عنوان هدیه به شاه بندر پرداخت می شد که مجموع آن شانزده درصد ارزش کالا محسوب می گردید .

در کنار آن مبلغی نیز به عنوان راهداری اخذ می شد. ولی از مبلغ آن اطلاعی در دست نیست . اما نمی دانیم که در دوره ی عباسی او مامورین مالیات از تجار به خصوص انگلیس ها مبلغی هنگفتی به عناوین مختلف می گرفتند . از این رو طی فرمانی شاه عباس اول ، آن ها را از این کار بازداشت . درفرمانی دیگر تاکید شده است که تنها عشور کالا از تجار انگلیسی گرفته شود نه بیشتر . به نظر می رسد که دیگر عوارض دریافتی غیر قانونی بوده و حکام وشاه بندرها آن را برای خود می گرفتند . در مورد میزان عوارض گمرکی که در سال های بعد گرفته می شد ، اطلاعات اندکی در دست داریم . می دانیم که بعد از مرگ عباس اول میزان آن افزایش یافته است . در مورد بهای حمل ونقل کالا نیز اطلاعات کمی در دست است . در سال ۱٦۲۲م/۱۰۳۱ ه ق همزمان با محاصره ی هرموز ، برای انتقال صد من تبریزی از لار به بندرعباسی بیست و پنج محمودی پرداخت می شد. در سال ه . ق برای حمل صد من تبریزی از شیراز به بندرعباسی که بیست و پنج روزه طی می شد .پنجاه محمودی اخذ می گردید . در حالی که در سال۱٦٥۲م/۱۰٦۲ ه. ق برای انتقال صد من تبریزی از اصفهان به بندرعباسی در طی شصت و پنج روزصد و ده محمودی پرداخت شده است .

آیا می دانید مصرف گوشت ماهی موجب هوشیاری انسان می شود؟

روابط عمومی
اداره کل شیلات
هرمزگان

موسسه خدمات مالی و حسابرسی سیستم حساب خلیج فارس
شماره ثبت ۴۶۴ زیر دست ۰۹۱۷۳۶۱۴۷۸۹
۱. انجام خدمات حسابداری
۲. مشاوره مالیاتی و بیمه ای
۳. تحریر دفاتر قانونی
۴. تهیه صورتهای مالی
۵. طراحی سیستم کنترل داخلی
۶. بازرسی قانونی

خیاط کلاسیک
طراحی و دوخت شیک ترین البسه مردانه
عرضه پوشاک مردانه فنی و اداری
کت شلوار پیراهن
فلکه برق پمپاژ امام رضا (ع) تلفن : ۰۷۶۱۲۲۳۱۳۱۵
جنب دبیرستان دخترانه زینب کبری ۰۹۳۶۲۹۶۷۳۲۳

موبایل برتر
LG
Apple Iphone
بازار سنتی مقابل صف حمکت ، طبقه ... پلاک ۱۲۵ تلفن : ۰۹۱۷۶۳۸۱۹۷ - ۲۲۳۶۶۷۲